

Klassikalise muusika eduloo jätkumiseks on Tallinna vaja nii korralikku orkestrisaali kui ka ooperimaja

ERSO ümarlaud Klassikalise muusika eduloo jätkumiseks on Tallinna vaja nii korralikku orkestrisaali kui ka ooperimaja

„Tihti on tunne, et mu forted teevad siin saalis orkestrile haiget. Vajame uut kontserdisaali, et orkester võiks tõusta uutele kõrgustele,“ ütles helilooja Erkki-Sven Tüür, kelle sõnul saaks uude saali kutsuda külalisorkestreid, kes on korralikes tingimustes harjunud mängima. „Kui Tallinna tekiks laiema kontseptsiooniga uus kontserdimaja, oleks linn loomulikult huvitatud,“ märkis Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart täna toimunud ümarlaual, kus arutati ERSO 95. juubeli eel uue kontserdimaja rajamise vajadust ja võimalusi.

Lisaks ERSOle sooviks uusi ruume ka [ooperiteater Estonia](#) ning linn ja riik üritavadki üheskoos probleemile lahendust leida. Ühe katuse alla kaht asutust aga paigutada ei saa – selleks on nende poolt töötingimustele ja saalide akustikale esitatavad tingimused liiga erinevad.

Tuleviku kontserdimaja vajaduse ning võimalike lahenduste üle arutlesid teiste seas [kultuuriminister Tiit Terik](#), Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart, Tallinna abilinnapea linnaplaneerimise alal Madle Lippus, helilooja Erkki-Sven Tüür, Eesti Arhitektide Liidu president Andro Mänd, ERSO juhatuse liige Kristjan Hallik ja EFK juhatuse liige Esper Linnamägi.

Erkki-Sven Tüür:

Mul on hea meel, et minu arenemise ja kasvamise juures olnud ERSO väga-väga tihedalt algusest peale alates 1984. aastast. Elu jooksul on mul olnud võrdlemisi unikaalne võimalus oma väga suurtele koosseisule kirjutatud teoseid kuulda erinevatel kontinentidel, metropolides, maailma parimates saalides ja see tähendab, et mul on võimalus võrrelda, kuidas mu teosed kõlavad nendes akustilisteks keskkondades ja kuidas needsamad teosed kõlavad siin Estonia kontserdisaalis. Ja lühidalt öeldes ma pean olema alati tundnud siin proovides

pealinn.ee

Kultuuriminister
Tiit Terik
Estonia teater
Teater

mingisugust teatud ahistust ja süütunnet. Et need forted (valjult - toim.), mida ma olen kirjutanud täisorkestrile... mul on niisugune tunne, et need teevad orkestrile haiget.

Mõte on selles, et see muusika ei saa pääseda õieti tegelikult ka mõjule, sest selliseid teoseid me peame mängima nii, et tõmbame dünaamikat alla. Me peame muutma seda kõlavärvi, energeetilist substantsi.

Uskuge mind, tõepoolest see on üks asi, kuidas kõlavad Berliini Filharmoonikud oma suures saalis või kuidas nad kõlavad siin.

Ma olen seda oma teoste peal korduvalt ja korduvalt kogenud, kuidas üks ja see sama teos isegi ühe sama orkestri esituses mõjub teistmood. Ja, ja ma ei hakka rääkima teistest orkestritest, kes saavad töötada, oma kõla välja ehitada ja lihvida seda akustilises keskkonnas, mis on tegelikult ideaalne.

See on eeltingimus selleks, et see orkester võiks tõusta uutel kõrgustel. Teine asi on see, et uude saali saame me kutsuda külalisorkestreid, kes on tõesti teatud asutustega harjunud, nad peavad seda elementaarseks. Me nägime, mis juhtus Soomes kohe, kui nad tasemel kontserdimaja tava valmis sai. Millised orkestrid hakkasid seal regulaarselt külas käima ja nii edasi.

Esper Linnamäe:

Eestis on suuri kammerkoori, kellel, ma arvan, et koos ERSO-ga on juba aastakümnete probleem selles, et puuduvad korrektsed esinemisväljundid ja samamoodi kõige elementaarsemat tööruumid, mis oleksid kohased professionaalsetele, muusikutele muusika arendamiseks ja tegemiseks. Nendes tagasihoidlikes oludes, kus meie täna oleme, oleme me siia maani hakkama saanud, kuid vaadates perspektiivile ja Eesti klassikalise muusika eduloo jätkule oleks vajadus ikkagi selle kontserdimaja ideega aastate lõikes edasi minna. Ja olles partneriks ERSO-le, selle loo rääkimisel ei saa olla midagi paremat, kui, kui järsu 100.-ks sünnipäevaks esineda koos ERSO-ga, siis vastvalminud kontserdimajas.

Kristjan Hallik:

Meil on terved järjestatud põlvkonnad heliloojaid, kes mõni ei

kuulegi oma sümfoonia teost nii, nagu ta on selle kirjutanud – nad ongi kogu aeg pidevalt kuulnud natukene sellist kohandatud versiooni.

Tõsi on ka see, et ERSO ju viimastel pandeemia eelnevatel aastatel oli väga tihedalt reisiv orkester, käisime suurtes saalides Ameerikas, Hongkongis, Euroopa saalides ja siis meil tekkis täpselt sama arutelu, et seal on koos orkestriväljaga teatud tugevused, mida siin saalis tegelikult ei ole võimalik siis kas parandada või halvendada, nende aspektidega ei ole võimalik siin saalis tööd teha, et need ka need välja kostaks.

Tiit Terik:

Ma ei tahaks sünnipäeva lauas olla tujurikkuja, aga teades, kui kaua võtavad kõikvõimalikud bürookraatlikud protsessid aega, siis tõenäoliselt selleks ajaks, kui me uues majas oleme, on tordi peal hoopis teine number kui sada.

Me pörkume tavaliselt sellega, et mis on meie ühiskonna võimekus ehk mismoodi me suudame selle kõik kinni maksta? me ühiskonnana võiksime võtta endale nii-öelda järgmiste sihtidena tõepoolest selle, et kui Erkki-Sven Tüüri loomingut maailmas on võimalik kuulata paremas kõlas, et miks seda ei või siis olla Eestis selliseid tingimusi, kus me saaksime seda kuulata. Kui Paavo Järvi dirigeerib mujal maailmas Tüüri teoseid, miks nad ei võiks siis kodus nii hästi kõlada? Me jõuame ikkagi lõppkokkuvõttes taas selleni, et millise rahanumbri oleme me ühiskonnana valmis selle alla panema.

Mihhail Kõlvart:

Mulle tundub, et üheks probleemiks kindlasti on see, et üldise kultuuri arendamise kontseptsioon puudub. Ja see protsess, mida nimetati parlamentaarses ja õiglaseks, see võib-olla on loogiline, aga õige ja õiglane kultuuri suhtes see kindlasti ei olnud. Poliitilised valikud, osaliselt sõltusid rahakotist, osaliselt võib-olla regionaalpoliitikast ja loomulikult konkreetsete erakondade prioriteetidest. Aga kas see oli seotud ka üldise kultuuri arengu nägemusega? Ma arvan, mitte. Ja, ja tegelikult see signaal, mis oli ühiskonnale antud, oligi see, et meil on mingi konkurents ja me oleme teinud valiku.

Kui rääkida kultuurist, siis meil peab ikkagi nii riigi tasandil kui ka linna tasandil tekkima ühtne pilt. Isegi kui see ei tähenda, et üheaegselt tekivad kaks, kolm, neli objekti, aga vähemalt oleks selge, mis on perspektiivid. Ja see ei ole ainult emotsionaalne või üldfilosoofiline lähenemine, ka puhtpraktiline ja linnaruumiline lähenemine samamoodi.

Ja kui linn saaks otsustada, et siia tuleb keegi annab raha siis ma arvan, et meie poolt kindlasti tuleks huvitav ettepanek. Aga kui linn peaks otsustama ise maksma selle eest, siis, siis on juba natuke keerulisem see lugu.

Tiit Terik:

Ma usun, et hoolimata hea kolleegi Mihhaili pessimismist ma arvan, et ka parlamenti on võimalik ju veenda. Seda enam, et kui me saame kohaliku omavalitsuse ja erasektori poolt ju päris suure osa sinna.

Ma veelkord kordan üle, et mõttena on see suurepärane, aga me peame lähtuma sellest, et leida see tee, mis valida siis, kui linn on valmis siin kaasa tulema. See 30-30-30 tundub väga-väga sümpaatne ja kui ka erasektor panustab siin ühiskonda tagasi, siis, siis ma usun, et see võiks olla tee, sest tahe on olemas.

Andro Mänd:

Me peame algatama uue planeeringu ja see võtab aega poolteist aastat, kõik projekteerimine, ehitus, kõik kokku. Ehk siis tegelikult meil peaks olema see koht valitud, peaks olema planeeringuga nagu asjaga ühel pool ja tegelikult oleks hea, kui projekt oleks juba valmis, et see saab natuke, on see projekt, võib siis mõned aastad oodata, see kriis tuleb nii ehk naa, aga et me oleksime selleks hetkeks valmis ja praegu on tegelikult ju riik on selle dokumendi allkirjutanud, et see on ka nagu eesmärke kava.

Tallinna linn ise tiheneb ja nii suure asja jaoks ei ole nagu mingeid sobivaid krunte ja tegelikult see esimene stardipauk, millega peaks muidugi kohe ära tegema, on see, et me peame selle maa ära reserveerinud, pean analüüsima, et kuhu see oleks mõistlik teha ja see kas me hakkame seda maja ehitama praegu või 10 aasta pärast, ei ole oluline, aga 10 aasta pärast

meil ei ole maad enam võtta, seepärast peaks see olema esimene asi. Ma usun, et riik ja linn kahekesi on võimelised sellise krundi omandama, see ei ole nii suur summa, et seda ei leiaks.

Mihhail Kõlvart:

Tegelikult on uue kontserdimaja mõju muidugi laiem ja sügavam kui ainult linnaruumile. Tegelikult on see mõju tuleviku perspektiivis väga suur. Kui Tallinna tekiks laiema kontseptsiooniga uus kontserdimaja, oleks linn loomulikult huvitatud. Aga selleks, et projekteerida, peab olema ka mingi käega katsutav perspektiiv. Lihtsalt sahtlisse projekteerida pole mõtet.

Madle Lippus:

Ma rõhutaksin just seda vajadust soovi korral see otsus ära teha, sellepärast, et ka neist kultuuriobjektide võimalikest asukohtadest, mis meil justkui nagu olemas on, ei ole ükski probleemivaba. Kui me mõtleme seda nii-öelda kesklinna ala, siis siin neid nii-öelda huviseid ja valikuid on niivõrd palju erinevaid, et ükski neist kohtadest, mis praegu võiks ka laual olla, ei ole selline, et „ahah, väga hea, hakkame ehitama“. Seal tuleb väga erinevaid läbirääkimisi pidada, huviseid kaaluda. Seda enam tuleks selle aruteluga kiirelt pihta hakata.

Kuivõrd meil on plaanis hakata tegelema Kesklinna üldplaneeringu koostamisega, siis see, millised on need olulised objektid, mis siin peaksid paiknema, tulebki kindlasti erinevate huvipooltega läbi arutada.

Mihhail Kõlvart:

Selleks, et anda lubadusi, peab tekkima ikkagi ühtne visioon. Nii mõlema maja – ooperiteatri kui kontserdisaali tuleks mõelda, kus need asukohad on, mida oleks vaja broneerida ja finantseerida.